

- четырехмерное упражнение на ценности (четыре области ценностей: физическая, эмоциональная, творческая, духовная);
- упражнение с линией времени (для пошагового выполнения проекта);
- шкала потока удовольствия;
- упражнение с визуализацией монеты (развивает системное мышление и обзор);
- организация линзы восприятия;
- вопрос-кнопка [5].

Список литературы

Find similar papers at core.ac.uk

provided by Institutional Repository of Vadym Hetma

1. <http://www.aximaconsult.ru/stati-1-34.html> / <http://www.instrummenti-kouchinga.com/> — Загл.с экрана.

2. *Е.Б. Свиркова*. Коучинг: модная игрушка или рабочий инструмент? [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.aximaconsult.ru/stati-1-34.html>. — Загл.с экрана.

3. Инструменты коучинга. [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://coach4profi.ru/инструменты-коучинга>. — Загл.с экрана.

4. Инструменты коучинг-менеджмента: GROW. [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://zadneprovskaya.com/coaching>. — Загл.с экрана.

5. *Аткинсон М.* Жизнь в потоке: Коучинг / М.Аткинсон; пер. с англ. — М.: Альпина Паблишер, 2013. — 330 с.

УДК 336.741.236.2:330.342

В. А. Смагін,

д.е.н., професор кафедри банківських інвестицій,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ЦИВІЛІЗОВАНОГО ВІТЧИЗНЯНОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ

В Україні багато десятиліть в умовах адміністративної економіки фінансового ринку не існувало, оскільки фінансові ресурси розподілялися централізовано, а не були об'єктом куплі-продажу. Інституції цього ринку — банки, ощадні каси, страхові організації функціонували на принципово інших засадах [1, с. 174]. Єдиним джерелом фінансування в реальному секторі був банківський

кредит, який надавався на підставі рішень, прийнятих центральними плановими органами.

Формування фінансового ринку в Україні в період ринкової трансформації, на відміну від інших складових національного ринку, розпочиналося майже з нуля.

Становлення (формування) й розвиток — це основні етапи динаміки будь-якого ринку [2, с. 87—95]. Функціонування — це характеристика статичності ринку. Формування фінансового ринку означає його виокремлення як нової якості в економічній системі суспільства для виконання певних відособлених функцій через комплекс передумов, серед яких найвагомішими є економічні та правові чинники: масштабна приватизація і пов'язаний з нею випуск цінних паперів; створення та діяльність акціонерних товариств, які залучали кошти на акціонерній основі.

Крім цього, суттєво впливають дві групи інституційних чинників. По-перше, це дуже низький рівень розвитку самого фінансового ринку, по-друге — існування значного тіньового (неофіційного) сектора економіки та фінансового ринку. Для обслуговування тіньового сектора ринкові суб'єкти із сукупності фінансових інструментів активно використовують готівку та іноземну валюту.

Система інститутів, що визначає зміст українського фінансового ринку, зумовлює неефективні форми взаємодії фінансового та нефінансового секторів економіки [3, с. 9]. Інституційна система фінансового ринку в Україні не виконує багато функцій, важливих з погляду встановлення та гарантій прав власності.

Забезпечення прав власника — це основа ринку й ринкових відносин. Приватизація формально створила в українській економіці приватну власність, але при цьому не були знайдені механізми, що забезпечували б захист прав приватного власника та інвестора. Недотримання цієї умови приводить до того, що інвестори утримуються від придбання фінансових активів і процес відтворення фінансових ресурсів порушується.

На фінансовому ринку фіксація прав власності забезпечується спеціальними інститутами, об'єднаними в інституціональну систему [4, с. 283]. Без захисту прав власності не може існувати сам ринок. Без інституціональної системи, що забезпечує необхідний рівень захисту інтересів інвесторів, фінансовий ринок не може бути ефективним, що призводить до суттєвого збільшення трансакційних витрат на ньому.

Специфікація прав власності як процес знаходить своє відображення в наборі правил, які суттєво залежать від конкретного

ресурсу й історичних умов. Під специфікацією прав власності потрібно розуміти створення в тій чи тій формі режиму виняткового використання речі. Цей режим передбачає: 1) визначення суб'єкта, який володіє таким винятковим правом; 2) встановлення об'єкта, відносно якого відповідний склад правочинностей може бути реалізований; 3) з'ясування механізму наділення правами та їх передачі [5, с. 154]. Що повніше визначені та надійніше захищені права власності, то тісніше зв'язок між діями ринкових агентів і реалізацією їхніх інтересів. Тим самим специфікація прав власності зумовлює прийняття суб'єктами ринку економічно найефективніших рішень. Навпаки, розмивання прав власності, їх неточне встановлення і поганий захист є економічно неефективним.

Специфікація прав власності в умовах перехідної економіки знаходить свій вияв (чи становить їх зміст) у тому, що названі права перерозподіляються від суб'єктів, які їх використовують менш ефективно або не використовують взагалі, до тих, кого заведено називати «ефективний власник» [6, с. 95].

Нерозвинуті правові засади ринкових відносин створюють сприятливі умови для обману, злочинництва, перекручення інформації про реальну вартість та якість фінансових активів.

По суті, український фінансовий ринок сформувався як високоспекулятивний, непрозорий, немасовий, низьколіквідний і маломісткий, із суб'єктами, представленими переважно професійними спекулятивними гравцями, за майже повної відсутності стратегічних інвесторів. Надмірно великі обсяги спекулятивних фінансових операцій призвели до відтоку капіталу з виробничої сфери економіки.

Таким чином, поточні фінансові потрясіння продемонстрували, що в умовах ринкової трансформації економіки, подолання деформацій національної економіки вимагає розбудови повноцінного ринкового інституціонального середовища, як надійного підґрунтя для ефективного розвитку вітчизняного фінансового ринку.

Список літератури:

1. Федосов В., Опарін В., Львовичкін С. Фінансова реструктуризація в Україні: проблеми і напрями. — К.: КНЕУ, 2002.
2. Архиреев С. И., Зинченко Я. В. Трансакционные издержки институционализации фондового рынка. — Х.: ХНУ им. В. Н. Каразина, 2005.
3. Кузьминов Я., Радиев В. Яковлев А., Ясин Е. Институты: от заимствования к выращиванию (опыт российских реформ и возможности культивирования институциональных изменений) // Вопр. экономики. — 2005. — № 5.

4. Эффективный рынок капитала: экономический либерализм и государственное регулирование. — М.: Наука, 2004. — Т. 2.

5. *Шаститко А.Е.* Неинституциональная экономическая теория. — М.: ТЕИС, 1998.

6. *Ткач А.А.* Інституціональні основи ринкової інфраструктури: Монографія / НАН України. Об'єднаний ін.-т економіки. — К., 2005.

УДК 331.556

Г. В. Смалійчук,

асистент кафедри управління персоналом

та економіки праці,

ДВНЗ «Київський національний економічний

університет імені Вадима Гетьмана»

ІНВЕСТИЦІЇ У ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ І МІГРАЦІЯ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНО-КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Для економічного розвитку країни та суспільства в цілому необхідно функціонування основного ресурсу — людського капіталу, який є запорукою процвітання.

В Україні сьогодні спостерігається незбалансованість розвитку людського капіталу. Люди, які мають високий рівень кваліфікації, із-за безробіття готові працевлаштуватись на низькооплачувану роботу, що негативно впливає на їх подальшу кваліфікацію та неефективне використання людського капіталу.

Можна виділити такі точки зору на причини цього явища:

— міграція є рішенням індивіда, який прагне максимізувати свій дохід;

— міграція — це стратегія сім'ї (домогосподарства), націлена на мінімізацію різкого зниження доходів.

Збільшення інвестицій у людський капітал і підтримка їх на високому рівні є стратегічно необхідною умовою входження України в число розвинутих країн.

Міграція робочої сили розглядається як інвестиція в людський капітал, оскільки переїзд з місця з низькими заробітками в той район, де вони високі, веде не тільки до підвищення заробітку, а й до кращого використання умінь людини. Пошук роботи вважається вкладенням капіталу, оскільки вимагає значних зусиль і певних витрат на збір інформації про ринок праці [1, с. 152—153].